

Горкавчук Р. Р.

студент 2 курсу,

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Новосад О. В.

науковий керівник, к. е. н., доцент кафедри економічної та соціальної географії,

Волинський національний університет імені Лесі Українки

ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ У ШКІЛЬНОМУ КУРСІ «ПІДПРИЄМНИЦТВО І ФІНАНСОВА ГРАМОТНІСТЬ»

Сучасний освітній процес зосереджений не лише на отриманні знань, але й передбачає підготовку учнів до активного та свідомого життя в суспільстві, яке все більше потребує особистостей, здатних діяти ініціативно, творчо й відповідально. Зміни, що відбуваються у світовій та національній економіці, вимагають від молоді уміння орієнтуватися у фінансовому середовищі, приймати раціональні рішення, планувати власну діяльність [2].

Саме тому, в межах реалізації концепції Нової української школи, у шкільну програму було запроваджено курс «Підприємництво і фінансова грамотність», важливим завданням якого стало формування підприємницької компетентності учнів. Його мета – не лише ознайомити школярів із базовими поняттями бізнесу, фінансів чи економіки, а й навчити їх мислити як підприємці: бачити можливості, оцінювати ризики, планувати дії та ін.

Поняття «підприємницька компетентність» трактується як поєднання знань, умінь і навичок, які дають змогу людині ефективно реалізовувати власні ідеї та плани. Для цього необхідно вміти організовувати та планувати власну діяльність, використовувати креативні та нестандартні підходи, а також, бути готовим до обґрунтованого ризику [5].

Результативність розвитку підприємницької компетентності при вивченні фінансової грамотності учнів значною мірою залежить від застосування у навчальному процесі таких форм, методів і технологій, які дають можливість школярам виконувати різноманітні ролі, вирішувати практичні завдання, шукати правильні розв'язки та робити відкриття, що відтворюють реальні життєві ситуації [1, 4].

Зрозумілим є те, що підприємницькі якості неможливо сформувати лише через традиційні лекції чи тести. В даному випадку тут найкраще працюють активні та діяльнісні методи навчання, серед яких:

– Метод проектів. Учні розробляють власні бізнес-плани або соціальні стартапи, проводять розрахунки, створюють маркетингові стратегії, презентують результати. Така діяльність сприяє комплексному застосуванню знань і розвитку практичних навичок.

– Кейс-метод. Аналіз конкретних економічних ситуацій допомагає учням навчитися приймати рішення в умовах невизначеності та оцінювати можливі ризики.

– Ділові та рольові ігри. Вони дозволяють учням «прожити» реальні економічні ситуації: створення підприємства, ведення переговорів, роботу з клієнтами чи інвесторами.

– Дебати, дискусії, брейн-ринги. Такі форми допомагають розвивати комунікативну компетентність, аргументованість і лідерські якості.

Практичні заняття можна доповнювати елементами волонтерських чи благодійних проєктів, що формують соціальну відповідальність і навички етичного підприємництва. Такі методи дають можливість не просто «засвоїти» інформацію, а прожити її, побачити, як знання працюють у житті [3].

Що ж стосується ролі учителя у формуванні компетентності, то він у цьому процесі виступає не лише джерелом знань, а й наставником і консультантом. Його завдання полягає в тому, щоб створити навчальне середовище, де учень може проявити ініціативу, отримати підтримку та досвід у вирішенні реальних задач. Основними функціями педагога у формуванні підприємницької компетентності є: вмотивованість учнів до творчої та дослідницької діяльності; підтримка індивідуальних та командних ініціатив; організація інтерактивних та практичних завдань; демонстрація реальних прикладів підприємництва.

Таким чином, успіх формування компетентності значною мірою залежить від особистості вчителя та його здатності створити атмосферу співпраці, творчості та відповідальності.

Отже, формування підприємницької компетентності – це не тимчасова освітня тенденція, а необхідність сучасної школи, яка прагне виховати свідомого, самостійного та економічно грамотного громадянина України.

Список літератури

1. Бортнюк Т. Підприємницька компетентність майбутнього вчителя початкової школи: компонентна структура. *Acta Paedagogica Volyniensis*. 2021. Вип. 6. С. 45-52.

2. Макарук О. Формування в молодших школярів підприємливості в контексті вимог Нової української школи. *Освітні обрії*. 2024. Т. 54, № 1. С. 105-109.

3. Надтока В., Часнікова О. Формування економічної компетентності учнів ліцею: практикум з економіки, фінансової грамотності та основ підприємництва. *Український педагогічний журнал*. 2020. № 4. С. 141-149.

4. Пискун О.М., Сокол Н.В. Розвиток підприємливості та фінансової грамотності учнів старшої школи в процесі технологічної освіти. *Вісник*. 2021. № 151. Т. 2. Серія: Педагогічні науки. С. 118-123.

5. Шеліган О. Підприємницька компетентність у наукових рецепціях вчених. *Педагогічна освіта: Теорія і практика. Психологія. Педагогіка*. 2024. С. 22-30.